

Ljubíte svojo domovino.

(Napisal — c —.)

Kdor se resno in temeljito peča z zgodovino raznih narodov, ki so se zdaj dvigali v svoji moči, zdaj zopet propadali ter končno popolnoma oslabei, bo gotovo razmišljal o vzrokih, ki so dvignili narod do take moči, da se je mogel meriti z vsemi svojimi sosedi, pa tudi o vzrokih, ki so narod strmoglavili v suženjstvo in propast. Ob takem raziskavanju bo našel veliko raznih vzrokov, ki mej seboj morda niso v nika-koršni zvezi, a priznati bo moral, da prihajajo vsi iz istega vira: iz domo-ljubja. Srečen je narod, dokler ga vsevprek navdušuje brezmadežno domoljubje; takoj pa jame pešati, ko se začne poizgubljeni ljubezen do domovine.

Kdor namreč resnično ljubi svoj dom, ne gleda toliko na lastni dobiček, marveč na skupne koristi in na blagor svojih sobratov ter je pripravljen žrtvovati tudi največje žrtve, kadar je treba odvrniti nesrečo od domačih posameznikov ali vsega naroda. In dokler prešinja tako domovinsko čustvo srca vseh domačinov, je domovina nepremagljiva. Ko pa pride pri ljudeh do tega, da ne delajo z združenimi močmi drug za drugega, tedaj prično moči razpadati, tujci prideró v deželo ter si podjarmijo prej mogočno ljudstvo.

Jasno je torej, da je dolžnost vsakega poštenega človeka ljubiti svojo domovino. Pa saj je to že takorekoč naravni zakon, da človek ljubi svojo domovino, one kraje in one ljudi, mej katerimi ga je prvič obsijalo solnce, kjer se je s svojimi mladimi tovariši nedolžno veselil in igral po zelenih livadah ob žuborečem potoku. Kako bi človek ne ljubil hiše in vrta, kjer se je sklanjala nad njegovo glavico skrbna mati ter mu pela sladke uspa-vanke, kjer ga je pozneje učila moliti in spoznavati, kaj je človek in kaj je njegov namen, kjer mu je sivolasa babica pripovedovala bajke o zakletih kraljičinah, o bogatih zakladih in o njegovih prednikih! Kdo bi mogel kdaj pozabiti onih ljudi, mej katerimi je preživel najlepša leta svojega živ-ljenja, zlato dobo svoje mladosti!

Vsi znameniti narodi imajo v svoji zgodovini vzglede vzornega domo-ljubja, proslavljane v povestih in pesmih, katere čestokrat slepci prepevajo mej ljudstvom. Domoljubje je lastno vsemu človeštvu, dokler ljudstvo ni pokvarjeno na katerikoli način.

Najmogočnejši narod na svetu so bili Rimljani, ki so vladali po vsem tedaj znanem svetu. A njihova moč je razpala, ker jim je nehalo srce bítí za domovino ter so jeli gledati samo na to, da zadovoljijo svoje poželjenje. Drugačni pa so bili teh očetje, ki so bili pripravljeni žrtvovati za domovino svoj imetek in svoje življenje, iz česar je sledila neomejena hrabrost in po-žrtvovalnost. In večna je slava teh mož v zgodovini človeštva, a tudi v živ-ljenju so dosegli mir, v svesti si, da so storili svojo dolžnost. Mnogo je celo takih, ki so žrtvovali tudi življenje za svoje domovje.

Ko je etruščanski kralj Porsena oblegal Rim in je potisnil rimske čete že preko Tibere, je Rimljanom upadel pogum. Nihče več se ni upal boje-vati, in vsi so bežali proti mestu. Jediná rešitev jim je bila še, da zabranijo

Porseni vhod v mesto. In v to jim je bilo treba podreti leseni most čez Tiberu. In hrabri Horacij Koklit se je sam vstopil proti celi etruščanski vojski ter branil pristop, dokler niso ostali Rimljani podrli mostu. Nato je skočil v reko in jo srečno preplaval. — Tako je jeden sam človek, ki je bil vnet za blaginjo naroda, ubranil s svojo nevstrašenostjo, da niso Etruščani prodrli v Rim.

Takoj po tem dogodku so Etruščani Rim tesno obklopili, da je v mestu nastala silna lakota. In tedaj se je odločil mladenič Mucij Scevola, da reši svojo domovino. Splazil se je v nasprotnikov tabor, da bi ubil Porseno, svest si, da Etruščani prenehajo z obleganjem, če ne bodo imeli svojega kralja. Ko pa je prišel pred njegov šotor, je našel tam kraljevega tajnika, krasno oblečenega. Misleč, da je to kralj, ga je prebodel z mečem. Etruščani pa so ga prijeli in ga odvedli h kralju. Ta mu je žugal s strašnimi mukami, če mu ne pove, kake načrte imajo Rimljani. Mucij pa je položil svojo desnico na živo ogle, hoteč kralju pokazati, da se ne boji nikakoršnih muk. Nato pa reče kralju: „Tristo hrabrih mladeničev, ki smo vsi enako navdušeni za svobodo svojega naroda, se nas je zarotilo zoper tvoje življenje. Mene je srečka zadela prvega, da sem moral iti poskusit srečo; za menoj pridejo drugi.“ S tem je Porseno prestrašil, da je pustil obleganje Rima in močno vojsko odpeljal domov.

Kakor v prvem slučaju, tako je tudi tukaj iz domoljubja izvirajoča neustrašenost in hrabrost rešila Rim. Mož se ni bal nikakih muk v blagor in prospeh rodnega mesta in dosegel je svoj cilj, svobodo Rima. —

Pa tudi žene so mnogokrat pokazale junaško ljubezen do domovine, tako n. pr. poljska kneginja Vanda. Hotel jo je v zakon neki nemški knez, a ona ga ni marala, ker so bili v onih časih Nemci sovražni Poljakom in bi tak zakon ljudstvu gotovo ne koristil. Osvetoželjni knez pa je prišel z močno vojsko v Vandine dežele. Vanda je v boju zmagala, toda sovražnik je pričel nabirati novo vojsko. Človekoljubna Vanda pa je hotela zabraniti prelivanje krvi, katero bi bilo vsekakor v škodo njenemu narodu, če bi tudi zmagala sovražnika, ker mrtvecev in opustošenih polj ne povrne nikaka zmaga. Zato je skočila v reko Vislo, da bi ustavila prelivanje krvi na Poljskem.

Neštevilno imamo v zgodovini še drugih vzgledov domoljubja, a prostor nam ne dopušča, da bi govorili o vsakem posebej. Opozoriti smo le hoteli učečo se mladino, da naj ob učenju zgodovine še posebno rada zasleduje one neupogljive značaje, kateri so nesebično domovini posvetili svoje moči ter celo življenje dali, ako je zahtevalo domoljubje. Poslušajmo glas, ki nam mogočno kliče iz davnih časov: „Večna je slava njim, ki so delali in trpeli za domovino, sramota in prokletstvo pa izdajicam!“

